

Vi prisar ambitionen, inte enbart genomförbarheten

Vi måste lyfta diskussionen vad som är gott planarbete redan i dag, inte om 20 år. Därför måste juryn för Sveriges Arkitekters Planpris nominera och prisa planer som både är genomförbara och har hög ambitionsnivå kring att adressera samhällsutmaningar, skriver 2020 års Planprisjury.

Genomförande och resultat ska viktas högre vid bedömningen när Sveriges Arkitekters Planpris väljs ut. Det beslöt förbundsstämman 2020 att uppdra till styrelsen, utifrån en motion av Johannes Böhm som också skrivit en debattartikel i frågan i Arkitekten.

Att Planpriset delas ut tidigt i processen har jämförts med att ge Kasper Salin-priset till tidiga skisser av en byggnad. Kasper Salinpriset garanterar dock inte att de som nyttjar huset alltid kommer tycka att det är utmärkt då även ett byggt hus kan förvanskas eller rivas, precis som en ambitiös plan kan urholkas och ändras under genomförandetiden. Men av prisets stadgar framgår både att det är en utmärkelse för ett väl utfört planarbete som behandlar en angelägen fråga och att prisets syfte är att stimulera och ge spridning åt goda exempel på svensk samhällsplanering och stadsbyggnad. Vi kan därför inte vänta i 20 år för att se hur bra resultatet blev – vi måste lyfta diskussionen om vad som är gott planarbete redan i dag, med hjälp av de planer vi prisar och nominerar.

Processen runt planarbetet i sig kan ha stor betydelse även om resultaten inte helt motsvarar intentionerna. Planer syftar till att tydliggöra ambition, skapa förutsättningar och ett ramverk för ett bättre samhälle. God planering och gott resultat är inte ett hundra procentigt samband, även om de hänger ihop. Planprisjuryn har i stor utsträckning fokuserat på genomförande när vi bedömt planerna som varit aktuella för årets pris och sökt genomskåda planer som är fulla av fluffmysiga ambitioner men ligger långt utanför genomförbarhetens ramar.

Vi nöjer oss inte heller med en hantverksskicklig och genomförbar plan om detta planarbete saknar mål att förbättra samhället utifrån sina lokala och egna förutsättningar. Höga ambitioner, kreativitet, nytänkande, kanske rentav experimentella tillvägagångssätt och idéer samt evidensbaserat arbetssätt är viktiga ingredienser i planering och därmed också avgörande faktorer för juryn att granska. När vi blickar bakåt i tiden tycker vi oss se att såväl genomförbarhet, gott hantverk som en stor dos kreativitet är komponenter som tagit svensk stadsplanering framåt.

För att fortsätta den vägen måste vi i juryn hålla två tankar i huvudet. Vi ska använda våra samlade erfarenheter för att bedöma planens *genomförbarhet* – i fråga om dess möjlighet att producera livsmiljöer som motsvarar dagens och framtida utmaningar samt speglar vårt samhälles mångfald. Vi måste också se till att *ambitionsnivån* för ett sådant planarbete är relevant och högt ställd. Det gäller inte minst för att i tillräckligt hög grad adressera komplexa frågor som exempelvis hållbarhet, jämlikhet och inkludering.

Diskussionen om Planpriset är välkommen, då det är ett viktigt pris som pekar väg framåt för hållbar utveckling av städer och samhällen mot bättre platser att leva och verka i. En mängd

perspektiv och faktorer ska vägas samman i en plan vars genomförandetid sträcker sig över flera år. Det är inte självklart vad som ska bedömas när ett pris ska delas ut och det går att tänka på olika sätt. Juryn är inte alltid överens, men vi lyssnar noga på varandra. Till slut har vi hittat projekt vi vill nominera. Sedan börjar vi om för att hitta en vinnare bland de nominerade projekten. Vilka årets nominerade är avslöjas den 2 mars.

Vårt jobb blir både roligare och svårare ju fler intressanta projekt som vi får tips om. Hjälptill genom att göra vårt jobb så svårt som möjligt! Tipsa oss om planer som tar ut svängarna! Som förenar ambition och genomförbarhet!

Planjuryn 2020

Claus Pedersen, Planeringsarkitekt FPR/MSA, Planchef Varbergs kommun

Vesna Vasiljkovic, Arkitekt SAR/MSA, Kontorschef Tengbom Helsingborg

Alva Zalar, Planeringsarkitekt MSA och doktorand i arkitektur och byggd miljö vid Lunds universitet

Ordförande Enar Nordvik, Arkitekt SAR/FPR/MSA, tekn.dr, Verksamhetschef Skellefteå kommun